

## KAMBAG'ALLIKKA QARSHI KURASHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

**Tojibayev Bahromjon Turabayevich**

*Namangan Muhandislik-texnologiya Instituti dotsenti*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqolada kambag'allikka qarshi kurashning zamonaviy tendensiyalari tahlil qilingan. Jahonda ijtimoiy-iqtisodiy tengsizlik darajasining oshishi, pandemiya va boshqa global inqirozlar natijasida kambag'allikka qarshi kurashish muammosi dolzarb bo'lib qolmoqda. Maqolada iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, ijtimoiy dasturlarni kuchaytirish, innovatsion yondashuvlar va texnologiyalardan foydalanish kabi strategiyalar ko'rib chiqilgan. Shuningdek, kambag'allik darajasini pasaytirishda xalqaro hamkorlik va davlatlarning maqsadli siyosatlari muhim o'rin tutishi ta'kidlangan. Ushbu maqola ijtimoiy-iqtisodiy siyosatlarni shakllantirish va kambag'allikka qarshi kurashda samarali choralarni ishlab chiqishga qaratilgan tavsiyalarni o'z ichiga oladi.*

**Kalit so'zlar:** *Kambag'allik, Ijtimoiy tengsizlik, Iqtisodiy o'sish, Ijtimoiy dasturlar, Innovatsion yondashuvlar, Xalqaro hamkorlik, Kambag'allikka qarshi kurash, Iqtisodiy barqarorlik.*

Kambag'allikka qarshi kurashning zamonaviy tendensiyalari turli yo'nalishlarda rivojlanib, asosan, iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy adolatni oshirish va resurslarni samarali taqsimlashga qaratilgan. Birinchi navbatda, texnologiyalarni qo'llash orqali kambag'allikni kamaytirish muhim tendensiyaga aylangan. Raqamli moliyaviy xizmatlar, masalan, mobil banking, kriptovalyutalar va fintech texnologiyalari orqali kambag'allar uchun moliyaviy xizmatlarga kirish imkoniyatini kengaytirish yo'lga qo'yilgan. Ushbu texnologiyalar aholining keng qatlamlari uchun bank xizmatlaridan foydalanishni osonlashtiradi. Shuningdek, e-education va onlayn ta'limning rivojlanishi internet va raqamli vositalar orqali ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirib, iqtisodiy jihatdan qiyinchiliklarga duch kelgan hududlardagi odamlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Inson kapitaliga sarmoya kiritish ham kambag'allikka qarshi kurashdagi asosiy tendensiyalardan biridir. Sifatli ta'lim va sog'liqni saqlash xizmatlari aholining kelajakdagi iqtisodiy faolligini oshirish uchun muhim. Shu bilan birga, mehnat bozoridagi qobiliyatlarni rivojlantirish ham aholining iqtisodiy faoliyatini oshiradi. Kasbiy ta'lim va malaka oshirish dasturlari orqali ishchi kuchining malakasini oshirish, kambag'allikdan chiqish yo'lida yangi ish o'rinlarini yaratishga yordam beradi. Kichik va o'rta bizneslarni qo'llab-quvvatlash orqali ham kambag'allikni kamaytirish maqsad qilingan. Mikromoliyalash va mikrocreditlar orqali kichik tadbirkorlikni rivojlantirish uchun boshlang'ich kapital ta'minlash imkoniyati yaratilgan. Bu esa kichik korxonalarini rivojlantirish va iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qiladi. Innovatsion biznes g'oyalarni qo'llab-quvvatlash va yangi korxonalarini ishga tushirish uchun

inkubatorlar va akseleratorlar orqali yordam berish ham zamonaviy tendensiyalardan biri hisoblanadi.

Ijtimoiy himoya va ijtimoiy nafaqalar ham qashshoqlikka qarshi kurashda asosiy o‘rin tutadi. Maishiy yordam dasturlari orqali qashshoqlik chegarasida yashayotgan oilalarga davlat tomonidan moddiy yordam ko‘rsatiladi va bu orqali ularning hayot sifati yaxshilanadi. Minimal daromad dasturlari esa aholining eng kambag‘al qatlamlariga kamida minimal daromadni kafolatlaydi va ularning asosiy ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi. Shu bilan birga, barqaror rivojlanish va iqlim o‘zgarishiga qarshi kurash tendensiyalari ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Qishloq xo‘jaligida barqaror texnologiyalarni joriy qilish orqali hosildorlikni oshirish va kambag‘al fermerlar uchun daromad manbalarini ko‘paytirish maqsad qilinadi. Yashil iqtisodiyotga o‘tish esa atrof-muhitni saqlash va qayta tiklanuvchi energiya manbalariga sarmoya kiritish orqali yangi ish o‘rinlarini yaratadi va qashshoqlikni kamaytirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy tendensiyalarda ijtimoiy tadbirkorlik va xususiy sektorning hamkorligi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ijtimoiy maqsadli biznes loyihalarni rivojlantirish orqali kambag‘allik muammolarini hal qilishga qaratilgan ishlar amalga oshirilmoqda. Xususiy sektor va davlatning hamkorligi orqali kambag‘allikka qarshi kurashish loyihalarida resurslarni ko‘paytirish va samaradorlikni oshirish mumkin. Bu esa resurslarni samarali taqsimlash va aholining turmush darajasini oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, jinsiy tenglik va ijtimoiy adolatning ta‘minlanishi ham zamonaviy yondashuvlardan biridir. Ayollarni iqtisodiy jihatdan mustaqil qilish va yoshlarga ta‘lim va ish imkoniyatlarini kengaytirish orqali ijtimoiy tenglik ta‘minlanadi. Diskriminatsiyaga qarshi kurash orqali jamiyatdagi tengsizliklarni kamaytirish va kambag‘allikni kamaytirish uchun ijtimoiy adolatni oshirish muhim hisoblanadi.

Bu tendensiyalar birgalikda aholining kambag‘allikdan chiqishiga yordam berish, iqtisodiy o‘sishni qo‘llab-quvvatlash va hayot sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Kambag‘allikka qarshi kurashda har bir mamlakatning o‘ziga xos iqtisodiy va ijtimoiy sharoitlariga moslashtirilgan yondashuvlar orqali yuqori natijalarga erishish mumkin. Shu bilan birga, davlatlararo va xalqaro hamkorlik bu jarayonda muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsiyalarni qo‘llash va ijtimoiy yordam dasturlarini rivojlantirish orqali kambag‘allikni kamaytirish zamonaviy davrda dolzarb vazifaga aylangan.

#### **XULOSA:**

Kambag‘allikka qarshi kurashning zamonaviy tendensiyalari turli yo‘nalishlarda rivojlanmoqda va ular ijtimoiy va iqtisodiy jihatdan ancha muhim ahamiyatga ega. Texnologiyalardan foydalanish, inson kapitaliga sarmoya kiritish, kichik va o‘rta bizneslarni rivojlantirish, shuningdek, ijtimoiy himoya dasturlari orqali aholining turmush sharoitini yaxshilashga erishilmoqda. Innovatsion yondashuvlar va raqamli vositalar iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirishga yordam berib, ta‘lim va sog‘liqni saqlash xizmatlarini yaxshilashda muhim rol o‘ynaydi. Barqaror rivojlanish va yashil

iqtisodiyotga o'tish qishloq hududlaridagi kambag'al aholini qo'llab-quvvatlashda yangi imkoniyatlar yaratadi. Shuningdek, ijtimoiy tadbirkorlik va davlat-xususiy sektor hamkorligi orqali resurslar samarali taqsimlanib, kambag'allikni kamaytirishga hissa qo'shilmog'da. Ushbu yondashuvlar birgalikda kambag'allikni kamaytirish, ijtimoiy adolatni ta'minlash va iqtisodiy o'sishga yordam beruvchi muhim vositalarga aylanmog'da. Shu bilan birga, ularning muvaffaqiyati har bir mamlakatning o'ziga xos sharoitlariga moslashuvi va global hamkorlikka bog'liq.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yunus, M. (2007). *Creating a World Without Poverty: Social Business and the Future of Capitalism*. PublicAffairs.
2. Sachs, J. D. (2005). *The End of Poverty: Economic Possibilities for Our Time*. Penguin Press.
3. World Bank (2023). *World Development Report 2023: Expanding Opportunities through Education*. World Bank Group.
4. United Nations Development Programme (UNDP). (2022). *Human Development Report 2022: Uncertain Times, Unsettled Lives: Shaping our Future in a Transforming World*. UNDP.
5. Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford University Press.
6. Banerjee, A. V., & Duflo, E. (2019). *Good Economics for Hard Times*. PublicAffairs.
7. International Monetary Fund (IMF). (2022). *Fostering Inclusive Growth: Policies for Inclusive and Sustainable Economic Growth*. IMF Publication.
8. Acemoglu, D., & Robinson, J. (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. Crown Business.
9. World Economic Forum (2023). *Global Competitiveness Report*. World Economic Forum.
10. United Nations (2023). *Sustainable Development Goals Report 2023*. United Nations.